

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Erős Levente ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Hadházi Éva ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Baranya Megyei Bíróságnál 8.P.21.504/2004. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.441/2007/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 75. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem és az alperes részéről Pfv.3. sorszám alatt benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. évi december hó 3. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási részkielégítést.

Kötelezi a felperest, hogy 253.400 (Kettőszázötvenháromezer-négyszáz) forint, míg az alperest 150.000 (Egyszázötvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az államnak külön felhívásra térítsen meg.

I n d o k o l á s

A felperes 2001. november 25-én személygépkocsi vezetőjeként közlekedési balesetet szenvedett, amelyben vétlen volt. A baleset során megzúzódott a bal térde, bevérzett a bokája, a jobb kezének kisujján üvegszilánkok okozta sérülések keletkeztek, amelyek utóbb elfertőződtek. A felperes 2001. november 27-től 2002. július 25-ig táppénzes állományban volt, majd 2002. július 26-tól 67%-os munkaképesség-csökkenés megállapítása mellett rokkantnyugállományba helyezték.

A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kárainak megtérítésére kérte az alperes kötelezését a balesetet okozó gépkocsi üzemeltetőjével kötött felelősségbiztosítási szerződés alapján. Vagyoni kártérítésként 8.904.053 forint jövedelemvesztés, míg 2004. május 1-től havi 351.990 forint életjáradék, továbbá gyógyszerek, kötszerek, ápolás, gondozás, háztartási kisegítő díjaként, valamint mezőgazdasági költségtérítés címén különféle járadékokat igényelt, nem vagyoni kártérítésként pedig 6.000.000 forintot követelt.

Az alperes a kártérítési kötelezettségét nem vitatta, de mégis a kereset elutasítását kérte, mert az volt az álláspontja, hogy a felperesnek eddig kifizetett 1.029.500 forint megfelelően kompenzálja a felperest ért hátrányokat. Előadta, hogy a felperes megbetegedései alapvetően sorsszerűek, a jelenlegi állapotában csak igen kismértékű a baleset szerepe.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével elutasította a keresetet, mert az orvosszakértői vélemények és felülvélemény mérlegelése alapján azt állapította meg, hogy a felperes megbetegedései túlnyomórészt természetes okú elváltozások, a jobb kezének V. ujján észlelhető kényszertartás az, amely a baleseti sérülés következménye. A balesetet megelőzően és jelenleg is panaszolt kézelváltozásai, magas vérnyomása, degeneratív gerincelváltozásai, bőrgyógyászati problémái már a baleset előtt fennállottak, és a baleset utáni elhízása sem vezethető vissza a káreseményre. A 2001. december 1-jétől fennálló 67%-os munkaképesség-csökkenése a sorsszerű megbetegedéseinek a következménye.

A másodfokú bíróság részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és kötelezte az alperest 2.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamata megfizetésére. A felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét mérsékelte és a megítélten felüli részében tartotta helyesnek a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést.

A másodfokú bíróság az orvosszakértői vélemények értékelése alapján kiegészítette a tényállást azzal, hogy a felperesnél korábban fennálló lelki folyamatok a baleset után manifesztálódtak oly mértékben, hogy azok elérték a munkaképesség-csökkenés mértékét. A felperes jelenlegi pszichés állapota főként a baleset, illetőleg az ezt követő biztosítási eljárás patológiás feldolgozásának a következménye. A baleset hiányában nem alakult volna ki a felperes jelenleg fennálló pszichés státusza.

Az így kiegészített tényállás alapján azt állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes fizikai állapota nem hozható okozati összefüggésbe a baleseti sérülésekkel, nem emiatt vált rokkanttá, s mert a vagyoni kárát - jövedelemveszteségét - a munkaképességének elvesztésére alapította, az ebből eredő kárának megtérítésére - a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében előírt okozati összefüggés hiányában - az alperes nem köteles.

A pszichológus és a pszichiáter szakértők véleménye alapján azonban arra a következtetésre jutott, hogy a felperes lelki egészsége a baleset miatt károsodott, a jelenlegi pszichés állapota a baleset következménye. A baleset előtti lelki tünetei betegségbe fordultak, amelyek önmagában munkaképtelenséget okoznak, de ez az állapota már a 2001. december 1-jétől fennálló munkaképesség-csökkenése után alakult ki. Sérült tehát a lelki egészsége, de a kezének maradandó sérülése miatt a testi egészsége is, így a személyiségi jogának

sérelme folytán nem vagyoni kárpótlást követelhet a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja, a 339. §-ának (1) és 355. §-ának (1) bekezdése alapján. Annak összegét a nem vagyoni hátrányok kiegyenlítésére alkalmas, további 2.500.000 forintban állapította meg a károkozás időpontjában fennálló ár- és értékviszonyok alapján.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, az alperes pedig csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel élt.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet vagyoni kártérítésről szóló elutasító rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő új határozattal jövedelemvesztés címén 2001. november 27-től 2004. április 23-ig 8.904.053 forint, míg 2004. május 1-től életjáradék jogcímén bruttó havi 351.990 forint megfizetését kérte annak évenkénti indexálásával, a lejárt összegek után pedig késedelmi kamattal. Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás a bizonyítékok téves mérlegelésén alapul, mert helyes értékelés alapján meg kellett volna állapítania, hogy a baleset miatt veszítette el a keresőképeségét, tehát vagyoni kártérítésként jövedelemvesztésre tarthat igényt. E körben utalt dr.B.B. szakértő véleményére, amely szerint a baleset állapotrosszabbító hatása nélkül nagy valószínűséggel el tudná látni a munkakörét. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a baleset okozta azt a pszichés megbetegedését, amely miatt keresőképtelenné, majd rokkantnyugdíjassá vált, így az elmaradt jövedelme pótlására életjáradék formájában fizetendő vagyoni kártérítést kérhet. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárási szabályt, és az okozati összefüggés hiányára való hivatkozással a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti anyagi jogi szabályt is.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a nem vagyoni kártérítésről szóló rendelkezése hatályon kívül helyezését és ebben a részében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, a vagyoni kárigényekre pedig a jogerős ítélet hatályában való fenntartását.

Az alperes álláspontja szerint is tévesen értékelte a másodfokú bíróság a bizonyítékokat, amennyiben a pszichológus és pszichiátriai véleményekből önkényesen kiragadott részekkel, okszerűtlenül, iratellenesen állapította meg a tényállást, ezért az abból levont jogi következtetés jogszabálysértő. Részletesen elemezte a pszichológusszakértők, a pszichiáter, valamint az orvosszakértők véleményét és megítélése szerint a másodfokú bíróság leginkább a S.-féle szakértői véleményre figyelemmel egészítette ki a tényállást, de éppen ezt a szakvéleményt kellett volna figyelmen kívül hagynia, mert a felpereshez kötődő régi kapcsolata miatt nem

tudott a szakértő elfogulatlan véleményt adni. A többi szakértői véleményből pedig az rajzolódik ki, hogy a felperest a testi panaszai és az anyagi ellehetetlenülése teszi szorongóvá, depresszióssá. A testi panaszainak zöme azonban nem baleseti eredetű, így a vagyoni kára sem. A felperes részére kifizetett 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés kompenzálta a balesettel összefüggő hátrányokat.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes kártérítési kötelezettsége a perben nem volt vitás, mert a károkozó a káresemény időpontjában érvényes felelősségbiztosítási szerződéssel rendelkezett [171/2000. (X.13.) Korm. rendelet 7. § (1) és (2) bek.].

Az sem volt vitás, hogy a felperesnek a baleset következtében vagyoni és nem vagyoni kárai keletkeztek, vita csak abban volt, hogy az alperes által eddig megtérített 1.029.500 forint kiegyenlíti-e azokat a hátrányokat, amelyek a felperest a baleset folytán érték. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a szükséges és lehetséges bizonyítást lefolytatta, de az általa feltárt tényekből a másodfokú bíróság részben eltérő következtetésre jutott. Ez annak a mérlegelésnek az eredménye, amelyet a másodfokú bíróság a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti jogkörében végzett el. Ennek következtében egészítette ki az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, amelyet mindkét fél támadott a felülvizsgálati kérelmében.

A Legfelsőbb Bíróság azonban - a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően - csak azt vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet bizonyítékértékelése megfelel-e a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen, akkor kerülhet sor, ha a megállapított tényállás a bizonyítékok jogszabálysértő értékelésén alapul. Az adott esetben erről nem lehet szó.

A másodfokú bíróság helyesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek - ha csekély mértékben is -, de megállapítható baleseti eredetű testi egészségkárosodása, az egyéb, főleg lelkiállapotát meghatározó és a munkaképességét csökkentő betegségei azonban olyan sorsszerű megbetegedések, amelyek baleset hiányában is a rokkantossághoz, és annak következményeként a jövedelemvesztéséhez vezettek.

A bizonyítékokból megállapíthatóan a felperes nem a baleset miatt vált rokkanttá, hanem a régóta meglévő betegségei miatt, amelyek a

balesethez igen közeli időben - 2001 decemberétől - már munkaképtelenné, és 2002 év nyarán hivatalosan is rokkanttá tették. A felperes tehát nem tudta bizonyítani, hogy a baleseti eredetű fizikai és lelki okok vezettek a munkaképessége és így a munkából származó jövedelme elvesztéséhez, ezért az alperes valóban nem köteles a keresetvesztéséből - mint nem a baleset következményeiből - eredő kárért való helytállásra.

A felperes lelki egészségének hátrányos megváltozásáról szóló szakértői vélemények - még ha különféle okokat és mértékeket jelölnek is meg a felperes fizikai állapota mellett olyannak, amelyek a munkaképességének elvesztésében szerepet játszottak - abban egységesek, hogy a felperesnek a balesettől függetlenül régóta és egyre súlyosbodó pszichés elváltozásai voltak. E körben a szakvélemények különböző mértékű baleseti eredetű, de még inkább a perhez köthető lélektani hátrányokról szólnak, ám ezek lényege mégis az - ahogyan azokat a másodfokú bíróság jól értékelte -, hogy a felperes munkaképességének elvesztésében a pszichés hátrányok ugyan szerepet játszottak, de a baleseti eredetű további hátrányok nélkül lett rokkant, és így jövedelempótló - vagy általa életjáradékinak nevezett - járadékra nem tarthat igényt.

A másodfokú bíróság által megállapított - kiegészített - tényállás a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, abban iratellenesség, logikai ellentmondás nincs, így a bizonyítékok - felperes által szükségesnek vélt - felülmérlegelésére nincs alap.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati támadása a megítélt nem vagyoni kárpótlást érinti, amely a másodfokú bíróság által kiegészített tényálláson alapul. A másodfokú bíróság ebben a körben élt azzal a lehetőséggel, hogy a bizonyítás teljes anyagát a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint maga is értékelje, s ha ez az értékelés nem jogszabálysértő, a Legfelsőbb Bíróság a bizonyítékokat nem mérlegelheti felül.

Az adott esetben megállapítható, hogy a másodfokú bíróság bizonyítékértékelése megfelel a jogszabályoknak, amelyből következően a felperes testi és lelki egészségének sérelme - függetlenül a munkaképességétől - bekövetkezett. Ez a személyiségi jogsérelem a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint alapot adott a (4) bekezdése szerinti mértékben a nem vagyoni kárpótlás megítélésére. A jogerős ítélet e körben kifejtett indokai helytállóak.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási részköltségének a megfizetésére. A felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem is alaptalan volt, ezért a feljegyzett illethekeket a felek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak megtéríteni.

Budapest, 2008. december 3.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga
Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró